

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «ЯКОВІН ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF YAKOVIN AND OTHERS v. UKRAINE)

(Заява № 23361/14)

Стислий виклад рішення від 16 листопада 2023 року

У цій справі заявники зазнали жорстокого поводження з боку приватних осіб. Кримінальні провадження порушені у зв'язку з цим неодноразово закривалися і відновлювалися.

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявники скаржилися за статтею 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) на непроведення органами державної влади ефективного розслідування жорстокого поводження, вчиненого приватними особами, або за обставин, які виключають причетність представників держави.

Розглядаючи скарги заявників, Європейський суд зазначив, що стаття 3 Конвенції вимагає від органів державної влади не тільки проведення ефективного досудового розслідування стверджуваного жорстокого поводження, навіть якщо таке поводження було вчинено приватними особами, а і щоб національні суди за жодних обставин не допускали випадків, за яких завдані тілесні та моральні страждання залишатимуться безкарними.

Європейський суд під час розгляду фактів справ заявників дійшов висновку, що органи державної влади, які були уповноважені порушити та розслідувати кримінальні справи, насправді не намагалися оперативного та ретельно розслідувати їх, встановити факти та за потреби притягнути до відповідальності винних осіб. Європейський суд вказав на такі суттєві недоліки досудового розслідування у справах заявників як: невжиття необхідних заходів для проведення ретельного розслідування справи, безпідставні постанови про закриття справи або зупинення досудового розслідування, загальний затяжний характер розслідування та провадження у суді, неодноразова безпідставна відмова у порушенні кримінальної справи/реєстрації скарги в Єдиному реєстрі досудових розслідувань, неодноразове повернення справи на додаткове розслідування, недоліки, визнані самими національними органами влади, необґрунтовані та значні періоди бездіяльності.

Посилаючись на свою попередню практику у справах проти України, Європейський суд дійшов висновку, що проведене у цих справах розслідування не відповідало критеріям ефективності та констатував порушення процесуального аспекту статті 3 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

- «1. *Вирішує* об'єднати заяви;
2. *Оголошує* заяви прийнятними;
3. *Постановляє*, що ці заяви свідчать про порушення статті 3 Конвенції у зв'язку з непроведенням ефективного розслідування жорстокого поводження, вчиненого приватними особами, або за обставин, які виключають причетність представників держави;
4. *Постановляє*, що:
 - (а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявникам суми, зазначені в таблиці у додатку; ці суми мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;
 - (б) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;
5. *Відхиляє* решту вимог заявників щодо справедливої сатисфакції».